

Владана Перлић

КУЦАЊЕ НА ВРАТА КУЛЕ

Књижевна награда
»Новица Тадић« 2020

Едиција
ПРИСУСТВА
Књига седма

Уредник
Драјан Хамовић

Рецензент
Миломир Гавриловић

Покретач и покровитељ књижевног конкурса и едиције
Министарство културе и информисања Републике Србије

*Владана
Перлић*

**КУЦАЊЕ
НА ВРАТА
КУЛЕ**

Завод за проучавање културног развитка
Београд, 2020

Никада нисам дотакла небо
као друге храбре дјевојке,
али сам зато много и усрдно плакала,
и пустите ме да у кулу уђем.

Марија Чудина

**ИЗВОД ИЗ
ПОРОДИЧНЕ
МИТОЛОГИЈЕ**

Dolce Vita

I

Све што сам жељела било је да одем.
Борила сам се да одем.
Кад је најзад стигао тај дан, није ми се ишло.
Међутим, сад је било касно за промјене мишљења.
Нема назад, кофери су већ спаковани.
Тако сам се укрцала у воз, махнула родитељима
и отишла с њиховим посљедњим парама.
Пут је био дуг. Научила сам да разликујем
брезе и чинове војника на отпусту.
Један ми је поклонио *Страх*
Штефана Цвајга, француско издање.
Та књига је била мој једини пријатељ
током учмалих мјесеци који ће услиједити.

II

Нова земља је била хладна и влажна.
Моји родитељи су убрзо продали краву.
Чим сам чула вијест, одложила сам жилет.
Било ме је срамота што сам уопште и
помислила на то.

Толико људи у граду, а ја сама.
Кад проговорим, лице ми се оспе стигмама,
а људи одвраћају поглед у одвратности.
Како писати кући?

III

Матилду сам упознала код аутомата за слаткише.
Убрзо сам схватила њену слабост.
Од тада, сваки наш сусрет почињао је једном
чоколадицом.
Кући пишем: Све је добро. Живим *dolce vita*.

IV

Онда су дошле журке, вечере, врата су се
отварала преда мном.
Матилда је познавала праве људе
са правим пороцима.
Имала је дуге прсте та Матилда
и одличан њух за бизнис.
Ја сам само хтјела да се уклопим.

V

Прије него што ћу прихватити
госпон Шварцову понуду,
још једном сам се сјетила наше краве,
војника на отпусту и бреза,
непрегледних, непролазних бреза.
Писала сам кући: *Купиће нову краву*.
Сљедеће седмице шаљем новац.

VI

Шта би отац рекао?

Ријека је била дубока и хладна.

Локални клошар је пишао са моста.

Вољела бих да сам мало више као Матилда,
жена од акције и трансакције.

Кући више нисам могла.

Стога сам џепове напунила камењем
и мислила на брезе, непролазне, непрегледне
брезе.

Није ме било страх.

Моји родитељи

Моји родитељи су се подмладили
Сада носе пелене и гугучу
Крхки су као дојенчад
Возим их по лекарима да приме боцу
Вичу ми *мама, мама!*
На шта се ја срдим, па кажем
ко је ко̄а овдје родио!?
Од њиховог плача не склапам ока ноћима
Још девет мјесеци каже доктор
Плашим се њиховог рођења

Живот прије нас

жена на фотографији која није моја мама
безобразно љуби мог тату.
био је то мој први доказ да је прије нас
ипак постојао живот.
зашто се тата замисли кад слуша индексе
шапнули су ми мангупчићи на школском ходнику
и шта је то ембрион и како умире, тако нагло, изненада
– све су ме то научили у школи.
много година касније, један црнац ми је
на крају свијета показивао звијезду даницу и говорио
»машалах, не вјерујем у случајности«,
али тада сам већ била жена са нечије фотографије
и знала понешто о судбини
и како се некад мора доћи касно
да би се уопште дошло.
на похабаним фотографијама,
мама још увијек има другарице,
а тата косу.
лијеп је био живот прије нас.

Година кад је брат почео да вјерује у ванземаљце

те године брат је кренуо у медицинску школу
и тако се заувјек уписао у редове скептика.
мајка је три ноћи плакала за њим,
сипала му свету водицу у кафу
и тамјаном му кришом кадила собу,
неће ли се вратити под окриље вјере.
мајка није знала да братовљево небо није остало празно,
како је она замишљала.
он се сад ноћу искрадао кроз прозор своје собе
и пео на кров да посматра звијезде и ишчекује отмицу.
није мати то схватала, све то науковање
ни њихове безбожничке алате попут шприца,
које му је налазила у соби
и одмах помишљала на најгоре.
мати је била једноставна жена
и сад јој се почело чинити да можда ипак нисмо сами.
јер ако нису ванземаљаци,
ко је онда отео дијете?

Ватре Ивањске

данас сам била код школе у којој су силовали дарија.
било је вече и могла сам кроз велика стаклена врата
да видим дјецу са фолклорне секције.

јен-гва, јен-гва, ой-са-са.

пожељела сам да изгори баш као у даријевим сновима
који су се понављали и понављали
горећи вјечно у олимпијском пламену из '84.

то је зато што је дарио имао плишаног вучка
којег је давио сваке ноћи слабашним дјечјим рукама
и о његов врат брисао нос.

једанаест километара даље

ја сам ископала пез вучка иза куће
којим сам касније гађала насилнике своје школе
и онда трчала, трчала, док су за мном викали:

»држи курву! не дај да побјегне!«

тог дана, срце ми се попело у грло

и није хтјело да се спусти годинама

све док чика доктор није рекао ријеч на а

(тад су почели да ме трпају ђаконијама до повраћања).

даријево срце, с друге стране, спустило се прениско

па је мокрио у кревет и у сновима дозивао непостојећа
имена од којих је једно могло бити и моје.

никада се нисмо упознали

али заиста бих вољела да је дарио оног кобног дана

спалио школу и сву дјечицу у њој
умјесто своју плаву морнарску блузу
и мршуљаво тјелашце под њом.

Кад Владана Перлић отегне папке

Данас је један од оних дана
када не желим бити Владана Перлић.
Заправо, не желим бити нико ко има
мајку, оца и једно грло
које крвари у млазевима.

Данас је дан кад желим да Владана Перлић
умре. И то не неком фином, господском смрћу:
од тровања гасом, таблетица и слично.

Таман посла!

За Владану Перлић желим неку сурово болну смрт,
звјерску смрт, нешто неотесано, средњовјековног типа,
нпр. да јој се ваде очи или чупају нокти.

Све мање од тога било би право мучење за Владану

Перлић.

Како иначе В. П. да осјети да је ипак човјек,
упркос пасјем животу? Како другачије да је не боли
њено свињско срце, покварено срце, које у исти мах
ништа не осјећа и баш све осјећа, као, рецимо, кретање

траве?

Њушку Владане Перлић треба забити у крављу балегу
и држати је тамо дуго, све док не издахне ту, међу

својима.

Кад Владана Перлић најзад цркне, направимо велику

фешту,

њено свињско срце ћемо преко тавице, па дати
непријатељима,
јер нешто тако зло сигурно није добро за пробаву.
Сви ће славити, веселити се, кад Владана Перлић крепа,
њен ће јој отац главуцу са све кљовама објесити
у дневну собу, а мати јој кројачица од њене коже сашиће
себи диван капут. А брат?
Брат ће наставити да дивно не постоји,
као и досад. Сви ће бити тако срећни и безбрижни
кад отегне папке Владана Перлић!
Понајвише ја, јер ћу онда моћи да одем да будем
срна, јастреб, ован, влат траве
која се непогрешиво, без имало кривице и труда,
њише.

НЕСТВАРНЕ
ДЈЕВОЈЧИЦЕ

НЕСТВАРНЕ ДЈЕВОЈЧИЦЕ

Марији Чудини

Била једном једна кула
У кули: библиотека
(То је било њихово мјесто)
Усред библиотеке стоје жена и дјевојчица
Дјевојчица каже жени:
То није била љубав какву сам жељела
То није била љубав какву си жељела
Али је ипак била љубав
Жена се окрене публици и каже:
Моја дјевојчица се покварила
Можеће ли ми дајти групу дјевојчицу
Неку којој ћу моћи објашњавајти живој
Убрзо су дошли радници из Одјељења за дјевојчице
И замијенили дјевојчицу новијом дјевојчицом
Извињавамо се збој нејодносји, јосјођо
Надамо се да се ова неће кварити као прошла
Жена учтиво захвали радницима и свима им остави
бакшиша

Била је одушевлена својом новом дјевојчицом
Која је била кротка као јање и није јој противрјечила
Чак ни кад би јој дуго говорила у императиву
Највише од свега јој се свиђало то што јој ова нова
За разлику од претходне дјевојчице
Ни по чему није сличила

Лијепо је било лијепој жени у лијепој кули
Осим на оне дане кад би је узнемиравао земљотрес
Није земљотрес него покварена дјевојчица
Челом лупа о врата куле

У бијелим рукавицама

Госпођа Поповић сваки пут, прије него што напусти стан, навуче своје чувене бијеле рукавице.

Шта год радила, гдје год ишла, увијек су ту биле и оне, беспријекорно чисте, као у рекламама за прашак за веш. Загонетне руке госпође Поповић побудиле су знатижељу свијета.

Једни су говорили да су јој руке све у крастама, па их зато толико крије.

Други су говорили да, напротив, госпођа Поповић има изванредно лијепе и очуване руке, видио их је једном један познаник познаника.

Трећи су говорили: »Та то су измишљотине, сви знају да госпођа Поповић

не скида рукавице ни кад иде у тоалет.«

Ту негдје би се заграјало, али у једном сви су се слагали:

Рукавице госпође Поповић увијек су се бијељеле, као да се та жена не дотиче ничег прљавог.

Биће да јој за то служе, да скрије све оно блато што носи под ноктима.

»Ма шта причате, људи«, бранили би је други, »та жена је готово светица.«

Увијек би се ту нашао и неко да дода:

»Сигуран сам да има једну од оних мизофобија.«

Истина је била да је госпођа Поповић сматрала да су бијеле рукавице баш шик детаљ и да је подмлађују, али то рјешење мистерије није било ни довољно метафорично ни довољно необично да би иког задовољило.

Зато ће се у нашој чаршији још дуго говорити о чувеним бијелим рукавицама госпође П.

Зачудили бисте се да знате шта су све просјечни људи спремни учинити да довуку мало магије у свој живот. Чак и онда кад то значи да ће неко горјети на ломачи.

Или можда нарочито онда?

Нису ли тако вјештице рођене?

Шта изједа Лолу С.?

Лола завршава факултет и не зна шта да ради са својим
животом.
у својим чипкастим гаћицама,
чија боја зависи од њеног расположења
(данас носи црне),
крије тако усамљену ствар.
баштован долази уторком.
поново ће га гледати кроз прозор налакћена на само
једну руку.
мама каже: »требало би да нађеш неки посао, Лола.«
уистину, требало би да нађе неки посао,
али Лола не зна ништа да ради осим да буде паметна и
лијепа.
»када жена спава сама, љага пада на читав мушки род.«
ко је то рекао?
неки нобеловац, не може да се сјети.
није ни битно, ионако није био у праву.
срам који Лола осјећа због свог неискуства само је њен.
не изгледа као да је иједан од оних мушкараца постиђен
што није одговорио на њен додир у мраку или на неки од
оних касних позива.
ових дана јој се у глави бесконачно понавља једно
дрхтаво »сама сам«
(у које је улила сву своју храброст)

праћено спуштањем слушалице с друге стране.
какво понижење.
мајка каже: »постави сто, Лола.«
Лола послушно вади есцајг и три тањира.
»мама, тата и ја.«
магични број за срећу.
можда се у томе крије тајна њене одбојности?
ко зна шта би тај пензионисани пуковник могао да
уради
кад би чуо да је неко само такнуо његову малу принцезу?
и она сама још увијек дрхти пред њим.
отац је за њу увијек био нешто као мрачно египатско
божанство:
предмет страха и обожавања.
није фер, мисли Лола.
није фер да она тако млада и лијепа труне као каква
опатица,
док њене другарице... ах, њене другарице...
њене другарице немају тако љубоморна оца,
њег а који као да је жели само за себе,
да он буде једини мушкарац који ју је икада видио голу,
који зна мирис њене коже,
једини који је мучи, једини због кога плаче.
као да би хтио да само он,
баш он и нико више,
буде њена једина љубав и бол.
ах, осветићу му се, помисли Лола,
па постави његов есцајг наопачке.

Посједи Маркизе де Луна

I

»Gli esseri umani sono come bestie: liberarli vuol dire renderli consci della propria condizione di schiavitù.« –
Marchesa de Luna

У недјељу сам посјетила Маркизино бивше имање.
Сва здања су празна.
Њене коке, гице, краве, вјерни пас Фидо
одлучили су да не могу да живе без своје господарице.
Не знам шта се даље збило с њима.
Месо које је Клара прекјуче довукла из
контејнера мирисало је на Фида.
Цигле су, напротив, остале исте.
Чак и у соби гдје је држала нас дјецу.
Миловала сам неко вријеме каишеве које сам
некоћ покушала да прегризем,
прстима прелазила преко отисака зуба.
Људска бића заиста нису створена за слободу.

II

Никада нећу заборавити Маркизине руке,
прошаране венама као делта Нила.

Клара и ја смо биле задужене за купаоницу.
Свако јутро, посматрале смо Маркизину
наготу како, попут старог теретњака,
тоне у мед и магареће млијеко.
Маркизине руке, тако њежне, чиниле су
грубе ствари. Прво сам то чула од
Кларе, али нисам разумјела. Сљедећу ноћ,
чувари су дошли по мене. Маркизине руке,
као делта Нила, улијевале су се у сва корита.
Послије смо у купке додавале више млијека
да Маркизине руке буду што мекше.

III

»Пун саучешћа гледам
Набрекле жиле на челу, које показују
Колико је напорно зао бити.«
– Бертолт Брехт

Изнад свог писаћег стола,
Маркиза је држала јапанску рукотворину,
у дрвету резбарену маску злог демона.
Никада нисам успјела да докучим на кога
ме подсјећа, ма колико дуго посматрала
набрекле жиле на његовом челу.
Једном је Клара разбила вазу.
Маркиза није имала много разумијевања за
незгоде на раду. Убрзо је из кућа Кларине усне потекао
ружан поточић. Маркиза, сва задихана, дланом је
обрисала грашку зноја која јој се слијевала низ набрекле
вене на челу. То вече, Клара је уснула како се
дави у Маркизиној делти вена, како јој се
жиле Маркизиног срца обмотавају око ногу

и повлаче је на дно. Никада нисам докучила на кога ме подсјећа маска злог демона, ма колико дуго је посматрала, али сам била сигурна да његове жиле никад нису биле пољубљене.

Свештеница

више се не плашим.

чврсто вјерујем да ће на крају
по свим нашим ранама попадати ружине латице
и Мјесец ћемо звати на чајанке да причамо
како смо оно једном главу са рамена губили
и шта би све могло бити да нам је макар на трен
узвраћено лудилом и дахтањем.

више се не жалим.

све је већ давно записано у камену,
онда кад је отац извукао карту из шпила и заледио се.
моје дјечје очи су сјале у тој љетњој вечери као мачје
и нисам схватала шта све то значи.
само је лаки дрхтај пошао од мојих пета да ме пољуби у
чело.

знало се већ онда да ће ми судба бити трновита,
а леђа опремљена крстом.

ипак сам се надала.

дуге године сам се надала.

али никад по мене нису долазили.

покаткад би нека лисица донијела кратку поруку:

»свршено је с потрагом. ниси пронађена.«

тада бих ја дуго очајавала покрај породичног бунара
и љубила жабе што су ми се отимале из руку.

све су имале окус гвоздених јагода

и неутјехе.
више се не батргам, не љутим и опраштам небу.
жао ми је мог никад проживљеног дјевојаштва,
па своје посљедње дане међу лаицима украшавам
једном скромном сузом и прегрштом свитаца
који формирају нимбус око моје главе.
све је у реду сад.
спремна сам да постанем свештеница.

**ЗАГУБЉЕНА
ПОШТА**

Загубљена пошта

Мој ђед је био поштар. То сви знају.
Али само ја знам да је био и лопов.
Ужа специјалност: крадљивац љубавних
писама. Повјерио ми се прије него што ће
умријети. Узме коверту, окрене је
ка сунцу, ако му се учини да унутра
види једно »волим«, кришом га трпа у
цеп и хитро одлази са мјеста злочина.
Са разгледницама није морао ни да се
помучи. Истина, некад би омашио. Оно
за шта је вјеровао да је љубавно писмо,
испоставило би се да је уцјена. Оно за
шта би му се учинило да је објава рата,
испоставило би се да је наруџба букета.
Као и са срцима људи, ни са поштом се
никад не зна. Зато, говорио је ђед, те
двје ствари ваља красти навелико и нећеш
погријешити.

по периферијама удаљених градова,
док ти се иза леђа сви смију и врте кажипрстом око
сљепоочнице,
јер још вјерујеш да постоје доброћудни старци што лете
по небу и баве се људским судбинама.
никад нећеш научити
и управо зато те волим.
немој да мислиш ако сам нашла срећу у љубави да сам
престала да вјерујем у судбинске сусрете.
сувише сам свемоћна и неуништива да не бих грађанску
срећу одбацила
ради скандала и филмске патње.
то је једна ствар коју ниједан мушкарац неће
промијенити код мене.
чак ни ти.
не знам твоју адресу, па ћу ово писмо убацити у боцу,
коју ћу затим бацити у ријеку
и надати се да ме нико неће оптужити за загађивање
околине.
знам да су шансе да дође до тебе мале,
али исто тако знам да је судбина моћна ствар и да спаја
и најудаљеније душе.
један дио мене чак не жели да га пронађеш ти,
већ онај лудак од јуче,
па можда на крају закључи да мићина кћи ипак умије
написати
нешто што личи на љубавно писмо.

Транссибирска проза

Драга Клара,

Часови клавира су се исплатили. Сада могу поуздано да
Констатујем да ми прсти много музикалније мрзну на
Хладноћи. Поздрави мужа, надам се да се свако јутро
Буди са шаком косе на јастуку. Иначе нисам тако

озлојеђен,

Али влак нам од јутрос дрежди усред недођије затрпан

снијегом,

Док моје руке постају све мелодичније. Госпођа преко
Пута пјевуши Шуберта и туче мужа кад овај захрче. То

смо

Могли бити ми, али теби не смета ћелавост. Овако, љуби
Ћелу, Клара, љуби усијану ћелу, а кожа на мојим шакама
Нек пуца од промрзлина првог степена. Тако бих волио
Да се у мом купеу деси неко уморство. И да жртва,
Ни мање ни више, будем ја. Кладим се да би онда

дотрчала

Дрито као каква Косовка девојка, као Марија Магдалена
Са црвеним јајима. Авај, пусте маштарије! Сигурно си

поново

Скотна, мијењаш пелене малом и остале чари буржоаске
среће,

Док ја већ по трећи пут крпим исти пар ципела

изанђалих од сеоских

Писмо једног обожаваоца

најдража ана,
не прође ниједно вражје љето а да не
помислим на твоје вјечно хладне руке,
занимљивост коју сам открио оног изузетно
топлог маја у кину *козара* када сам ти пружио
двје карте за *мизери*, на шта си ти узмакнула односећи
своје клима-руке даље од мене у таму кино-сале,
држећи се под руком с неким никоговићем, сељачићем,
с неким чије бих сједиште 4 ред 7 ја много боље попунио.
слједећи пут добила си гратис кокице и једно лизало,
иако ме је
то коштало посла, јер илија мој шеф каже да се кокице
не
поклањају свакој риби на чије сике га понекад бацам и
да би
клипан у мојим годинама требало да зна боље. добро,
нисам због тога изгубио посао, већ зато што сам му у
бутину
забио швицарски нож. јебига, ја сам деликатан цвјетић и
не подносим
да ме газе, шта има ново код тебе? лишће поново личи
на твоју
косу и по томе знам да ускоро излазим одавде. надам се
да се не

ШЕПАВЕ
ЉУБАВИ

Ноћ расплесаних демона

желим бити твој мушкарац, саша
желим те вољети грубо и без задршке
моје руке, два аутопута без граница
хтјеле би да те задаве, истисну из тебе нафту
желим бити твој мужјак, саша!
кад гологузи дјечаци изађу ван да играју лопте
и тару тијела једни о друге
ја имам очи само за тебе.
љубим ти стопе, о прелијепи човјече
у манастирима дајем завјете
на олтарима подносим жртве
свештеницима на ухо шапућем
да сам грешна, јер желим бити твој мушкарац, саша.
говорим о теби врачарама
оговарам те вранама на гробу своје мајке
хвалим те њој, својој мајци
и она каже да си сигурно добар дечко
и да би ти спремила нешто фино за јело
кад би још увијек имала руке.
моја мајка нема руке, саша
али зато има очи које ничу из
сваког цвијета, сваког зимзеленог дрвета
и само те гледа шта радиш
пази се, саша!

кад рашириш ноге, отвориш врата једног раја
и слутим да ће да ме усиса, јер ја сам
за рај, не за смртништво, саздана.
прими ме, саша!

прими ме насилно и без трунке њжности
као да смо два устрептала тинејџера
два мала гмаза која моле да буду
згњечена петом неке госпође
желим ужас и болест и гадост
ако на наше жудње не повраћају сви око нас
зашто и чему то? само ме најдубља гроза испуњава
само страва и пакао могу да ме смире
у овој ноћи расплесаних демона.

Асимптоте

оног дана кад је њихова љубав почела
позвали су га на дужност
и он је отишао без поговора
одводећи са собом шуме и ријеке.
оног дана када се вратио
њу су позвали на дужност
и она је отишла
и одвела са собом птице и облаке.
по повратку (а повратак је био дуг)
тражила га је свуда
али он је био далеко далеко
у бакарним шумама
обављајући своју дужност.
након много много времена
када су срне већ почеле да му заборављају лице
дошао је тражио је испитивао мјештане и цивџане
те на крају дознао да је она одавно
постала вјетар и океан и слатка со.
у даљини још једном засвираше у рог
али он је већ био отишао
на своју посљедњу дужност.

Цетлег

кад дођем из француске све ће бити другачије
животи ће нам се промијенити навике постати здраве
кад дођем из француске водим те у
онај скупи ресторан знаш онај поред ријеке онај
у који смо толико пута хтјели ући и пробати хоботницу
али увијек смо на крају закључивали да има
бољих начина за трошење новца
послије је новац (чудно је то с новцем) нестајао
сам од себе мистериозно никад га није било вишка
кад дођем из француске из француске
кад дођем све ће попримити друкчије боје
звјезде ће се ишчашити а ја ћу имати довољно воље
и љубави да их поставим тамо гдје је најбоље за нас
научићу да возим скејтборд и отпутоваћу на фици
ма само чекај да се вратим из француске кад се вратим
из француске направићу стој на глави и окренути
свијет наопачке још једном потврђујући
своју свемогућност а la брус ли
само се треба вратити из француске чекај ме чекај
још само мало чекај ме вратићу се некад
из француске не могу заувјек овако
између свјетова боже мој
већ тринаест мјесеци како сам допутовала кући
ја никако да се вратим
из француске

Постхоливудски сценарио

»We accept the love we think we deserve.«

Stephen Chbosky, *The Perks of Being a Wallflower*

у холивудским филмовима све се заврши у првом пољупцу, завјеса падне, *the end*, очекује се да повјерујемо у срећно и заједно до краја живота. холивудски филмови не обрађују машинерију свакодневнице, која меље и сише сву драматичност у нама, агонију досаде, тиранију среће, астралне пројекције за вријеме обједа, микроневјерства у канцеларијским ходницима. холивудске филмове није брига можеш ли ме преживјети у улози моје мајке, могу ли те преживјети у улози твог оца. кад гледаоци напусте своја сједишта, остајемо сами као окресана грана да дрхтимо у мраку и питамо се како преживјети крај холивудског и почетак европског филма, почетак филма у којем постајемо голи људи на обали што нијемо зуре у даљине, док нам кожа сиви, сиви, неповратно сиви. можеш ли ме вољети у улози несигурног мужа који купује кабриолет, перику и руже сорте *american beauty* (не за тебе, наравно), могу ли те смислити у улози вјерне љубе која је запатила најгнуснији облик пенелопештине и расплављености у
непрсредној
близини ситне чељади, како ћемо загрлити одсуство
прокреативне дроге у нашем тијелу, због чега више

не трчиш за мојим задњим аутобусом да би ме
дуже гледао, да бих те дуже гледала и исписивала
прстом по замагљеним прозорима наше иницијале,
шифре, викала ти на знаковном језику док бус одлази,
одлази, сада када нас све жели, када смо љепши него
икада, када осјећамо било других тамо гдје нам је
кожа најтања, како ћеш ме загрлити сада и не задавити

се

у замршености мојих руку, како ћу те загрлити сада
и не угушити се у дубини твојих прса, откуда ти снага
да још једном потрчиш за мојим бусом, откуда ми
храброст да не будем груба док ме све боли,
гдје да нађемо ту себичност, ту безочност која ће
нам дозволити да најзад прихватимо да будемо

вољени?

Чет Бејкер, вечерас, само за моје уши

док пијуцкам мате
гледам кроз умрљани прозор
овај јадни и тихи крај по којем се играју
вечерње сјенке умјесто дјеце
гдје су дјеца?
пола их зарађује хљеб у туђини
пола их се преобразило у
аутомеханичаре чистачице продавачице локалне
кавгаџије пијанице
и ко зна каква још фантастична створења

шта ја радим овдје са својим аргентинским чајем
француским књигама и надареношћу за најбескорисније
ствари?

само не поново у туђину не поново у туђину
завидим листовима што су се отргли од стабла
па плове по вјетру неспутани
е да сам морнар који има по једну драгу у свакој луци
а заљубљен само у море
да сам онај коме кад гледа заласке сунца тамо негдје
код Цејлона или Суматре
не недостаје нико и ништа
онај који само склопи очи и кроз заплускивање таласа
кликтање галебова и полагаано љулушкање брода

осјећа бесконачност
не мисли на живот на копну који иде својим током
на дјецу што одрастају без оца
на своје лучке драгане што примају тек пристигле
морнаре
није важно бити ни први ни посљедњи
па чак ни једини
морнари то најбоље знају
јер познају море и његову варљивост
зар се у мору поред шкољки и рогатих риба које свијетле
у мраку
не могу пронаћи метафоре за живот?

али ја нисам тај тип морнара
па настављам да пијуцкам свој мате и мислим
најнеобичније мисли
ево кад би сад само за моје очи цијењени свјетски лидери
направили прекрасан спектакл
у облику експлозије атомске бомбе
ја не бих ни трепнула
не зато што сам безосјећајна
већ зато што ревносно вјерујем у обнављање
макар се вратили као треноги киклопи
поред свих ужаса у свијету
како не бити оптимиста?

делиријум који у мени изазива матеин достигао је свој
врхунац
баш кад је у позадини труба Чета Бејкера зацвијела
најтужнији соло
и подсјетила ме на нека страсна предвечерја с једном
бившом љубави
јер у овом граду нема ништа друго да се ради
осим да се скидају звијезде с неба незахвалницима
и пије жерба мате

вечерас на небу нема звијезда
све сам их одавно скинула
тако да ћу бјесомучно да срчем мате у потрази за
указањем

а кад и мате нестане
и остане само безвјездана тама
е онда ћу да се ухватим за главу и отплачем
и Француску и Босну и своју глупост заљубљене жене
кад сам тражила дјетету да ме воли
иако сам врло добро знала
да дјеца не знају ништа
баш ништа
осим да се играју

Мала љепота

Може се рећи да сам се заљубила у њихову љубав,
Која се ипак десила само у њеној глави.
А она, она је била неозбиљна, тужна, снена
Обична сеоска дјевојчура која још вјерује у приче
Из америчких целулоидних бајки, тако млада, а тако
Избраздана борама од стотину љета, био је то приказ
За жаљење и како сам могла да се не заљубим у
Нешто тако јадно, у причу, наравно, смртно сам се
Заљубила у причу. У њега. Али у њеног њега, јер
Његов он је био ћелав, ћорав и досадан, увијек са
Даљинским управљачем у руци и супругом на рамену,
Грозно биће, наравно да сам морала да се заљубим у
Његову љепоту која се од цијелога свијета скрила
У њене зјенице. А какве су тек то зјенице биле!
Срнеће, кучеће, птичије, све у шта се може пуцати
А да лијепо искрвари, то су биле њене очи, очи
Сапатнице, очи дјетета, очи моје мајке,
Изванредне очи. Причала је приче, о њему, увијек о
Њему, и како је некад било лијепо, живот прије мене,
То јест, а ја сам жалила више него она и молила Гугл
Да ми покаже у својој кристалној кугли тај живот
У којем се она смијала, у којем су је љубили, умјесто
Сажаљевали, у којем је била млада, њен отац жив, а
свијет

Припадао њима, само њима, заборављеној генерацији.
Наравно да сам се заљубила, морала сам, јер ако је
Нешто сломљено, мора се вољети јако, најјаче, из петних
Жила, мора му се пуштати класична музика и залијевати

га

Редовно реченицама попут »имаш лијепе уши« или »та

вена

Ти одлично иде уз боју очију«. Мора се бити константан,
Ако треба, ишчупати комадић властитог срца и њиме
Залемити пукотину у туђем срцу. Мора се, мора се
Спасти свака љепота, ма колико мала, у супротном,
Изгубљени смо.

САМО
ЈЕЦАЈ
СПАСАВА
БИЋА

Објашњење свијета

Човјек баци камен
И онда се чуди што се камен
Удаљава од њега.
Мора да сам шућав, каже човјек себи
И наставља да пеца рибице којима говори
Ви немајте осјећања
Да би их лакше смазао када види
Сузе како им се слијевају низ шкрге.
Зато људи често не једу главе риба,
Јер у њима је стала сва биједи свијета.
Ја сам помало као риба:
Мало клизава, на додир хладна,
Колико сам само пута знала чути *џи не осјећаш*
Прије него што ће разјапити чељусти,
Прије него што ћу отпливати у таму,
Јер у тами нема удица
Које се забијају у грло и не дају ми да плачем,
А сви знају да само јецај спасава бића.
Зато човјек гази тихо биље и мази пса
Који се смијеши и мисли:
Мој је јосјодар најбољи на свијету.

Бог правде

Рећи ћеш

Свијет је довољно тужан и луд и без моје помоћи
Ја нисам витез правде, а ипак бих то волио да будем

Шта треба радити, на који шалтер се пријавити

Говориш

Желим да љубим лепрозне и милујем њихове ране

Јер ко ће да их љуби ако нећу ја

Свијет се распада, немамо времена

Кажеш

Пожури у град Сен-Жорж-сир-л'А

или било који други на проклетом сјеверу

Нормандија пошкропљена крвљу и гранатама

исто је што и свака друга домовина

Људи чудно ничу у таквим земљама, признај

Као ружне мркве које нико неће

Свијет је довољно луд и тужан и без твоје помоћи

Рећи ћеш

Ти ниси витез правде, а ипак би то волио да будеш

Шта треба радити, на који шалтер се пријавити

Како бих ја знала, ја

Обично у свом уму створим бога правде

Па нек и он нешто понесе

Кажњавање ријечи

Имам проблем са склапањем збирке.
Моји неспретни, несигурни прсти
помиловали би сваки стих и отфикарили
главу свакој строфи. Уредница ме
моли да се пожурим. Досађујем
пријатељима да ми помогну с
пресудама и они ми кажу своје
мишљење, али ја онда на пола пута
до куће одлучим да послушам дрво
кестена или мачку луталицу. Премало
цијеним мишљења људи које није
срамота назвати се мојим пријатељима.
Стога, идем к непријатељима, али сви
они држе оштре псе на капијама
који уједају на помен поезије.
Тако се кући увијек враћам збуњена,
чезнући дуго у ноћ за хладнокрвношћу
убица.

ИЗВОД ИЗ ПОРОДИЧНЕ МИТОЛОГИЈЕ

- 9 Dolce vita
- 12 Моји родитељи
- 13 Живот прије нас
- 14 Година кад је брат почео да вјерује у ванземаљце
- 15 Ватре ивањске
- 17 Кад Владана Перлић отегне папке

НЕСТВАРНЕ ДЈЕВОЈЧИЦЕ

- 21 Нестварне дјевојчице
- 23 У бијелим рукавицама
- 25 Шта изједа Лолу С.?
- 27 Посједи Маркизе де Луна
- 30 Свештеница

ЗАГУБЉЕНА ПОШТА

- 35 Загубљена пошта
- 36 Порука у боци
- 38 Транссибирска проза
- 40 Писмо једног обожаваоца

ШЕПАВЕ ЉУБАВИ

- 45 Ноћ расплесаних демона
- 47 Асимптоте
- 48 Џетлег
- 49 Пост-холивудски сценарио
- 51 Чет Бејкер, вечерас, само за моје уши
- 54 Мала љепота

САМО ЈЕЦАЈ СПАСАВА БИЂА

- 59 Објашњење свијета
- 60 Бог правде
- 61 Кажњавање ријечи

Књижевна награда »Новица Тадић« 2020

Библиотека ПРИСУСТВА

Књига седма

Владана Перлић

КУЦАЊЕ НА ВРАТА КУЛЕ

Издавач

Завод за проучавање културној развојка

За издавача

др Вук Вукићевић

Редакција

др Недељка Бјелановић

др Јана Алексић

Миломир Гавриловић

др Владимир Коларић (секретар)

Никола Маринковић

др Драјан Хамовић

Дизајн и прелом

Универзитет уметности у Београду,

Факултет примењених уметности

Тираж

300

Штампа

Решро принт д.о.о.

Београд, 2020

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
821.163.41-1

ПЕРЛИЋ, Владана, 1995-

Куцање на врата куле / Владана Перлић. - 1. изд. - Београд :
Завод за проучавање културног развитка, 2020 (Београд : Ретро
принт). - 61 стр. ; 21 см. - (Библиотека Присуства ; књ. 7)

Тираж 300.

ISBN 978-86-81529-83-6
COBISS.SR-ID 15833609